

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.469/2013/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Sipos Zoltán ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt felperes neve (felperes címe, Cg.15-09-...) felperesnek-, a Dr. Danka Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: Dr. Danka János ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe, Cg.15-09-...) alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében, a Nyíregyházi Törvényszék 2013. május 31. napján kelt, 4.G.15-11-040125/78. számú ítélete ellen a felperes részéről 79. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 69 850 (Hatvankilencezer-nyolcszázötven) Ft másodfokú perköltséget, az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 1 590 000 (Egymillió-ötszázkilencvenezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság a 78. sorszámon meghozott ítéletével a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1 189 042 Ft perköltséget, az államnak - az illetékhatalóság külön felhívására - 900 000 Ft eljárási illetéket.

Ítéletének tényállásában megállapította, hogy az alperes, mint generálkivitelező lebonyolításában került kivitelezésre a ...-i tornacsarnok. 2007. május 16. napján az alperes megrendelőként vállalkozási szerződést kötött a felperessel, a szerződés mellékletét képező „Műszaki tartalom szakszerű és komplett megvalósítására” (ideiglenes melléképítmények készítése, irtás, föld- és sziklamunka, síkalapozás, helyszíni beton- és vasbetonmunka, előregyártott épületszerkezeti elemek elhelyezése és szerelése, falazás és egyéb kőművesmunkák, ácsmunka, vakolás és rabicolás, tetőfedés, bádorgozás és szigetelés munkák).

A felek a szerződésben a felperes díját 20 770 702 Ft + 20 % áfa (24 924 842 Ft) összegben határozták meg azzal, hogy az alperes a díjat tételes felmérés alapján „a 2007. május 20. napján kelt költségvetési főösszesítőben megjelölt egységekkel”, míg új tétel esetén 1200 Ft/áfa/óra rezsióradíj alapján történő elszámolással köteles megfizetni.

A szerződés szerint a díjról a felperes az alperes által kiállított teljesítési igazolások alapján havonta egy számla benyújtására volt jogosult azzal, hogy az alperesnek a teljesítési igazolást a felmérési napló átadását követő 5 napon belül kellett a felperes részére kiadnia.

A felek a teljesítés idejét 2007. május 17-ei kezdő időpont figyelembevételével 2007. október 15-ében határozták meg azzal, hogy a munkákat a szerződés mellékletét képező műszaki ütemterv alapján kell végezni.

Az alperes által 2007. május 18-án átadott munkaterületen a felperes a munkavégzést 2007. május 22-én kezdte meg. Az ekkortól elvégzett munkáiról az alperes 2007. július 14-én, 2007. augusztus 12-én, 2007. szeptember 24-én és 2007. november 8-án teljesítési igazolást állított ki, amelyek alapján a felperes által kibocsátott 4 db (bruttó 1 953 326 Ft, 6 013 412 Ft, 4 411 725 Ft és 3 872 660 Ft összegű) számlát az alperes - az 5 %-os jótéljesítési garancia visszatartása mellett - hiánytalanul megfizette.

A felperes 2007. november hónapban az aljzatbetonozást végezte, amellyel összefüggésben az alperes hibajelzéssel élt, majd 2007. november 26-án geodéziai bemérést végeztetett, amelynek dokumentációját 2007. november 27-én a felperesnek átadta. Az építési naplóban rögzítette, hogy a síkbeli eltérés hibájának azonnali kijavítását kéri, a szükséges részek vésésével és marásával, majd az aljzat kiegyenlítésével. Mivel - az építési naplóban rögzítettek szerint - a hiba kijavítása november 28-29. és 30. munkanapokon nem történt meg, az alperes az építési naplóban a hiba kijavítására azzal hívta fel a felperest, hogy amennyiben arra nem kerül sor, úgy azt az alperes a felperes költségére más vállalkozóval végezteti el.

Az alperes 2007. december 4-én azt jegyezte be az építési naplóban, hogy az aljzatbeton hibájának kijavítása nem történt meg, írásban pedig 2007. december 10-én közölte a felperessel, hogy a kijavítási munkákat mással végezteti el, és annak várható költségét a felperesre hárítja. Egyben felhívta arra, hogy a vállalkozási szerződésben rögzített ács munkák kivitelezésével is késedelemben van.

2007. december 17-én az alperes a felperes által megkezdett vésési munkákat leállította arra hivatkozva, hogy a felperes azt szakszerűtlenül végezte. A 2007. december 31-én kelt levelében pedig bejelentette, hogy 2008. január 5-ei időponttal a vállalkozási szerződéstől eláll.

Az alperes elállása folytán a felperes a vállalt munkákat teljes körűen nem végezte el. 2008. január 5-én levonult a munkaterületről.

A felek a megszűnt szerződéshez kapcsolódó igényeik vonatkozásában - a felperes alvállalkozóinak bevonásával - 2008. január 1-jén egyeztetést tartottak. Az egyeztetésen a felperes az alperesnek 693 183 Ft + áfa javítási költség megtérítése iránti igényét elismerte, és annak megfizetését vállalta.

A kivitelezés során a felperes alvállalkozójaként eljáró Ny. Bt. pedig az egyeztetés alkalmával 1 152 234 Ft + áfa összegű hibás teljesítéssel felmerült javítási költség megfizetését vállalta. Az ezt meghaladó kölcsönösen vitás igények tekintetében azonban a felek között megállapodás nem jött létre.

Az elsőfokú bíróságnál előterjesztett keresetében a felperes 18 268 138 Ft (15 223 449 Ft + áfa) elmaradt vállalkozói díj, annak késedelmi kamata és perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest, amelyet utóbb - a szerződés szerinti jótéljesítési garanciára visszatartott 1 218 834 Ft-tal (1 015 6945 Ft + áfa) 19 486 972 Ft-ra felemelt.

Az alperes a felperes módosított keresetének elutasítását kérte egyrészt arra hivatkozva, hogy az abban követelt vállalkozói díj igénye is megalapozatlan, mivel a felperes az általa elvégzett munkák körénél többet kívánt leigazoltatni az alperessel.

Ezen felül állította, a felperes azon túl, hogy késedelembe esett, hibásan is teljesített, amellyel az alperesnek az alábbi többletköltségeket okozta:

- 3 412 133 Ft volt a felperes késedelve miatt a téliesítés többletköltsége,
- 1 715 000 Ft a tornaterem nyugati belső oldal vakolás befejezése, és az északi K21 koszorúval kapcsolatos munkavégzések befejezése érdekében a homlokzati állvány bérleti díj többletköltség,
- 1 036 800 Ft őrzési többletköltség,
- 801 413 Ft ideiglenes áramdíj többletköltség,
- 14 000 Ft mobil WC bérlet többletköltség,
- 2 161 671 Ft Doka zsaluzat bérleti díj többletköltsége,
- 248 207 Ft Doka zsaluzat javítási, takarítási többletköltség,
- 3 348 600 Ft daruzás többletköltsége,
- 903 000 Ft betonbedolgozás többletköltség,
- 231 842 Ft bádogos munka többletköltség,
- 3 225 000 Ft a JCB rakodógép biztosítása anyagmozgatáshoz költsége,
- 147 126 Ft konténer bérleti díj többletköltsége volt azon az 1 854 417 Ft többletköltségen felül, amit a felperes korábban az egyeztetés során elfogadott.

Alperes az ezekkel kapcsolatos követeléseire tekintettel a felperes módosított kereseti kérelmére kiterjedő beszámítási kifogást terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában - a lefolytatott szakértői bizonyítás eredményeként - megállapította, hogy a pótmunkákra is kiterjedő tényleges teljesítésére tekintettel a felperesnek bruttó 29 485 786 Ft vállalkozói díj jár, amiből az alperes által már megfizetett bruttó 15 438 500 Ft-ot levonva még bruttó 14 047 286 Ft illetné meg.

A bizonyítás eredménye alapján ugyanakkor megállapíthatónak találta, hogy a felperes hibásan teljesített, és azt is, hogy késedelembe esett.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes által 2007. november hónapban végzett aljzatbetonozás hibáit az alperes először 2007. november 27-én, majd 2007. december 10-én jelezte, ennek ellenére a felperes a hiba kiküszöbölése érdekében nem intézkedett.

Az alperes által csatolt okiratokból ugyanakkor azt is megállapította, hogy a felperes a teljesítéssel már 2007. augusztus hónapban késedelembe esett, figyelemmel arra, hogy a 2007. augusztus 4-én kelt levelében az alperes projekt vezetője a talpgerenda zsaluzás és pillérzsaluzás ütemtervének teljesítése elmaradását sérelmezte.

Abból a - csatolt okiratokból megállapított - tényből kiindulva, hogy a vállalkozási szerződésbe foglalt műszaki tartalomhoz képest a felperes pótmunkákat is végzett, az elsőfokú bíróság a perben kirendelt és építésügyi szakvéleményt készítő H. Kft. által végzett számítás metodikáját elfogadva megállapította, hogy a felperes által elvégzett pótmunkák időszükséglete 19 nap volt, amivel a szerződésben vállalt teljesítési határidő meghosszabbodását figyelembe véve is a felperesnek a munkát 2007. november 7-éig be kellett volna fejeznie. Ezért az e késedelemmel okozott, bizonyított kárai megtérítésére az alperes alappal tarthat igényt a felperessel szemben.

A felperes szerződési kötelezettségébe tartozó, de az alperes által más vállalkozókkal elvégeztetett munkák értékét - a bizonyítékoknak az ítélete indokolásában részletesen kifejtettek szerint megállapított eredménye alapján - 3 818 356 Ft + áfa összegben, míg a felperesi késelem, illetőleg az aljzatolási munkák hibái miatt az alperesnél felmerülő többletköltségeket, összesen 9 420 753 Ft + áfa összegben találta bizonyítottnak az alábbi tételekből adódóan:

- téliesítés többletköltsége	2 350 000 Ft + áfa
- homlokzati állvány bérleti díj többletköltsége	1 715 000 Ft + áfa
- őrzés többletköltsége	1 036 800 Ft + áfa
- ideiglenes áramdíj többletköltsége	801 413 Ft + áfa
- mobil WC bérlet többletköltsége	14 000 Ft + áfa
- Doka zsaluzat bérleti díj többletköltsége	1 907 357 Ft + áfa
- betonbedolgozás többletköltsége	903 000 Ft + áfa
- felperes által a 2008. január 1-jei emlékeztetőben vállalt javítási költség	693 183 Ft + áfa.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperest a felperessel szemben (bruttó 4 582 027 Ft + bruttó 11 304 903 Ft) bruttó 15 886 930 Ft összegű követelés illeti meg, amelynek beszámításával az alperes a Ptk. 296. §-ának (2) bekezdése alapján megszüntette a felperes vele szembeni 14 047 286 Ft összegű jogos követelését, ezért a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, annak a keresete szerinti megváltoztatása iránt. Kérte alperesnek a perben felmerült költségei megfizetésére kötelezését is.

Fellebbezési kérelmének indokolása szerint azt helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes által megfizetett számlákon túlmenően 14 047 286 Ft bruttó értékű munkát végzett el.

A helyesen megállapított tényállásból azonban helytelen következtetésekre jutott annak megállapításával, hogy alperesnek a felperes késelemes teljesítésével okozati összefüggésben nettó 9 420 753 Ft összegű olyan többletköltsége, illetőleg bizonyos munkák más vállalkozókkal történt elvégeztetése miatt nettó 3 817 356 Ft összegű többletkiadása keletkezett, amelyeknek a megtérítését a felperestől alappal követelheti, így annak beszámítása a felperes teljes kereseti követelését megszüntette.

Fellebbezési érvelése szerint eljárásjogi szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor a felperesi késelem mértékének szakértői bizonyítással történt megállapítása során csupán a munkaidő szükséglet számításának a szakértő által alkalmazott metodikáját fogadta el, a pótmunkákra eső rezsióradíj mértékét átszámította, és ezzel 19 napra csökkentette a pótmunkákhoz szükséges időtartamot, amelyből következtetve a befejezési véghatáridőt 2007. november 7-ében állapította meg.

A fellebbezés szerint a szakértő szakkérdésben elfoglalt álláspontját egyéb, annak ellentmondó bizonyítékok hiányában külön indokolás nélkül a bíróság nem mérlegelheti felül.

Lényegesen tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy az alapvállalás díjából számítható rezsióradíj és a pótmunka rezsióradíj mértékének különbözete egyszersmind munka intenzitásbeli különbséget is eredményez.

A perben kirendelt szakértőnek abból a 66. sorszámú jegyzőkönyv 18. oldalán rögzített nyilatkozatából kiindulva, miszerint a felperes által az építkezésen elvégzett összes munka (alap- és pótmunka) nettó 24 571 489 Ft értékű teljesítmény volt, a fellebbezésben részletesen levezetett számítás alapján a felperes állította: a részéről bizonyítottan elvégzett pótmunkák időszükséglete nem az elsőfokú bíróság által megállapított 19 nap és nem is a szakértő által meghatározott 25 nap, hanem 28 nap volt.

Ezen túlmenően hivatkozott arra is, hogy a felperesi késedelem meghatározása során a szakértő tévesen nem vette figyelembe azt - a munkanaplókból megállapítható - tény, hogy az építkezés alatt 9 nap esőszünetet kellett tartani, amely időszak a felek szerződése értelmében vis maiornak számít. Így ennek figyelembevételével (28 + 9) 37 napban állapítható meg, az az eredeti szerződés szerinti határidőhöz viszonyított munkavégzéssel töltött többlet időtartam, amely alatt a felperes nem volt (nem lehetett) késedelemben. Ez pedig azt jelenti, hogy a felperes - a vasárnapok kihagyása mellett csak a munkanapokat tekintve - 2007. november 27-éig teljesíthetett volna késedelemmentesen, így az eddig az időpontig felmerült alperesi többletköltségek megfizetésére sem kötelezhető a késedelemmel okozott károk megtérítésére.

Ezt alapul véve mindössze 3 napi többletköltség elszámolása lehet jogszerű, amely az alperesnél bizonyítottan felmerült és beszámítható

- homlokzati állvány többletköltségekből (ami 3 nap x 16 000 Ft/nap) 48 300 Ft + áfa,
- a Doka zsálat bérleti díj többletköltségéből (ami 3 nap x 270 080 Ft/30 nap) 27 008 Ft + áfa,
- mobil WC bérleti díja, az alperes által igényelt teljes 14 000 Ft összegben.

Az alperes az elsőfokú bíróság megállapításával ellentétben a felperessel szemben beszámításra alkalmas további követelése keletkezését a perben nem bizonyította.

Azt az állítását ugyanis, hogy őrzési többletköltségként 1 036 800 Ft kiadása merült fel, a perben általa becsatolt 3 db - a K. Kft. által kibocsátott - számla nem bizonyítja.

Az ideiglenes áramdíj többletköltségeként érvényesíteni kívánt 801 413 Ft követelés keletkezését sem támasztja alá az a 4 db számla, amelyet ennek bizonyítékeként a perben az alperes csatolt.

A fellebbezés szerint semmilyen objektív bizonyíték nincs az alperes által állított téliesítési többletköltségként - szakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság által elfogadott - 2 350 000 Ft kiadás tényleges felmerülésére sem.

Mindezeknek pusztán a szakértői vélemény alapján történt elfogadása tehát jogszabálysértő, megalapozatlan volt.

A fellebbezés további indokai szerint az elsőfokú bíróság nem értékelhette volna a felperes jogszerű követelésébe beszámíthatónak az alperes részéről a más vállalkozó által elvégzett munkák teljes ellenértékét sem. Az elsőfokú ítéletben összesen 3 818 350 Ft-ban elfogadott ezen alperesi követelés jogalapjának megállapítására az elsőfokú bíróság a felek szerződésének 7.4. pontja és 9.8. pontja együttes értelmezésével jutott. E szerződési kikötések ugyanis - a felperes szerint - a Pp. 205/A. § (1) bekezdése szerinti általános szerződési feltételnek minősülnek, amelyekről azonban az alperes külön figyelem felhívó tájékoztatást a felperesnek nem adott, ezért a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése szerint a hivatkozott szerződéses rendelkezések nem váltak a felek szerződésének részévé, így e rendelkezések alapján a felperessel szemben többletköltség nem számolható el.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, és a felperesnek a másodfokú perköltségében marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság részletes és terjedelmes bizonyítási eljárás eredményeként az ítéletének alapjául szolgáló tényállást teljes körűen és helytállóan állapította meg, és az abból levont jogi következtetése is helytálló.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (4) bekezdése alapján - figyelemmel az (1) bekezdés f.) pontjára - tárgyaláson kívül bírálta el, melynek során az elsőfokú bíróság ítéletét a hivatalból is észlelendő lényeges eljárásjogi szabálysértésekre kiterjedően, valamint - a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése szerint - érdemben a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül, így fellebbezés hiányában nem érintette azt a keresetet elutasító részében.

1./ A másodfokú döntés korlátaival összefüggésben az ítélet tábla leszögezi azt is, hogy: noha a felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a keresete szerinti megváltoztatását arra hivatkozással is kérte, hogy a jogszerű vállalkozói díj követelésével szemben az alperes a kivitelezéssel kapcsolatban felmerült többletköltségei megtérítését a felperestől a felek között létrejött vállalkozási szerződés 7.4. pontja és 9.8. pontja alapján alappal azért sem igényelhetette, mert e szerződési kikötések általános szerződési feltételként a Ptk. 205/A. § (1)-(3) bekezdésében, és a 205/B. § (2) bekezdésében írt feltételek hiánya miatt nem váltak a szerződés részévé, az ítélet tábla a másodfokú határozata meghozatala során ezzel a fellebbezési hivatkozással, érdemben az alábbiak miatt nem foglalkozott.

A Ptk. 205/A. §-a és a 205/B. §-ának a felperes által hivatkozott rendelkezéseit „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 1959. évi IV. törvénybe (Ptk.) az „Egyes törvények fogyasztóvédelemmel összefüggő jogharmonizációs célú módosításáról” szóló 2006. évi III. törvény iktatta be 2006. március 1-jei hatállyal azzal a céllal, hogy a Ptk-t a fogyasztóvédelmi vonatkozású magánjogi szabályozásnak az európai közösségi jogból eredő követelményeihez hozzáigazítsa.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések valóban lehetőséget adnak arra (is), hogy a fogyasztónak minősülő szerződő fél arra hivatkozzon, miszerint a vele szerződő fél általános szerződési feltételt alkalmazott, amely a speciális feltételek teljesítése hiányában nem vált a szerződés részévé (így az alapján az általános szerződési feltétel támasztójának vele szemben jogszerű követelése nem lehet).

A módosító törvény első szakaszához fűzött részletes miniszteri indokolás szerint a Ptk. e rendelkezései alapján fogyasztónak nem minősülő, az általános szerződési feltétel támasztójával szerződő fél megtámadhatja az általános szerződési feltételként a szerződés részévé vált kikötést, kérve annak érvénytelensége megállapítását. A Ptk. említett rendelkezéseire való hivatkozás mindkét esetben feltételezi az arra vonatkozó tényállítást, hogy a hivatkozó szerződési partnere egy adott szerződési kikötés vonatkozásában általános szerződési feltételt alkalmazott. A szerződés (részbeni vagy egészbeni) erre alapított megtámadása pedig - a Pp. 121. §-ának rendelkezései értelmében - kifejezetten arra alapított határozott kereseti kérelem (viszontkereset) előterjesztését teszi szükségessé.

Mindezeket szem előtt tartva a felperesnek a Ptk. 205/A. § (1)-(3) és 205/B. § (2) bekezdésére hivatkozó fellebbezési okfejtései olyannak minősülnek, amelyek

fellebbezésben történő előterjesztésére tényállításként a Pp. 235. § (1) bekezdésének, kereseti kérelemként pedig a Pp. 247. § (1) bekezdésének kizáró rendelkezése folytán nincs lehetőség.

A Pp. 235. § (1) bekezdése szerint ugyanis főszabályként a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására, vagy az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására nem kerülhet sor.

A Pp. 247. § (1) bekezdése pedig kimondja, hogy a másodfokú eljárásban a keresetet megváltoztatni nem lehet.

A felperes az elsőfokú eljárás során 2009. július 30-án benyújtott keresetében, az ezt követően mintegy 4 évig tartó eljárás során előterjesztett keresetmódosításaiban, és a 2013. május 15-ei tárgyaláson tett nyilatkozata szerinti végleges kereseti kérelmében egy esetben sem hivatkozott az alperes részéről általános szerződési feltétel alkalmazására. Beadványaiban, tárgyalási nyilatkozataiban fel sem merült a 2007. május 16-ai vállalkozási szerződés 7.2., 7.4. és 9.8. pontjaival kapcsolatban a Ptk. 205/A. §-ára és a 205/B. §-ára való hivatkozás annak ellenére, hogy a felperes jogi képviselője már az elsőfokú bírósághoz 2012. április 26-án benyújtott (G.40.125/2011/24. számú) előkészítő irata mellékleteként csatolta H.I. projektvezetőnek az alperes nevében a felperes ügyvezetőjéhez intézett 2007.06.03-án keltezett azt az ... iktatószámú levelét, amelyből az a következtetés vonható le, hogy az alperes „vállalkozási szerződésmintát” alkalmazott. Ebből pedig nyilvánvaló, hogy ez a tény nem az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a felperes tudomására.

2./ Az alperes a fellebbezési ellenkérelme részletes indokainak kifejtésére határidő biztosítását kérte. Az ítélet tábla a 2014. január 8-án kelt, 4. sorszámú végzésében a Pp. 141. § (6) bekezdésére figyelemmel felhívta az alperest a fellebbezési ellenkérelme részletes indokainak 3 napon belül történő előterjesztésére. A végzést a jogi képviselő 2014. január 23-án átvette, az abban foglaltaknak azonban a megjelölt határidőben nem, csak az ítélet táblához 2014. március 10-én érkezett, 5. sorszámú beadványában tett eleget, amelyben foglaltakat az ítélet tábla a másodfokú döntés meghozatalánál már nem vette - a Pp. 141. § (6) bekezdése és a 235. § (1) bekezdése értelmében - nem vehette figyelembe.

A fellebbezést az ítélet tábla a következők miatt nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges releváns tények körében teljes körűen feltárta, és a Pp. 206. § (1) bekezdése szerint helyesen állapította meg.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az ítélet tábla a felterjesztett iratok alapján az alábbiakkal egészíti ki:

A felek vállalkozási szerződésének III. számú mellékletét képező G.40.005/2010/69. számú irat 4. számú, és a G.40.125/2011/8. számú irat 1. számú mellékleteként is csatolt ütemterv szerint a tornaterem aljzatbetonozását 2007. október 10-éig kellett volna befejezni.

A tornacsarnok aljzatbetonozását a felperes - a G.40.125/2011/11. számú, 2012. január 3-án benyújtott előkészítő irat mellékleteként csatolt építési napló 142690 és 142692 oldalának bejegyzéseiből megállapíthatóan - 2007. november 23-án és 24-én végezte.

Az így kiegészített tényállás alapulvételével is helytálló következtetéseket vont le, és megalapozott döntést hozott az elsőfokú bíróság. Az ítélet indokolása az irányadó

jogszabályokra való utalással mindenre kiterjedő, precíz, azt az ítélet tábla nem kívánja megismételni, csupán a fellebbezésben írtakra tekintettel hangsúlyozza az alábbiakat:

Nem vitás, hogy a felek vállalkozási szerződése anélkül szűnt meg, hogy a felperes az abban vállalt munkákat teljes egészében elvégezte volna. A felperes tehát végső soron a teljesítés nélkül megszűnt szerződés alapján alperesnek nyújtott szolgáltatása ellenértékének megfizetését igényelte a módosított keresetében bruttó 18 268 138 Ft összegben.

A felperes az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását miszerint az általa ténylegesen elvégzett munkák értéke (ide értve a pótmunkákat is) bruttó 14 047 286 Ft volt, nem vitatta, azt elfogadta. Ebből következően - bár a felperes fellebbezése az elsőfokú ítéletnek a (módosított) keresete szerinti teljes megváltoztatása iránti kérelmet tartalmazott - nem képezte tárgyát a másodfokú eljárásnak a 18 268 138 Ft összegű kereseti követelés és a 14 047 286 Ft különbözeteként mutatkozó kereseti kérelem elutasításáról rendelkező elsőfokú döntés felülvizsgálata.

A másodfokú eljárás tárgyát tehát a fellebbezési kérelem és ellenkérelem (Pp. 253. § (3) bekezdés) alapján kizárólag az elsőfokú bíróság határozatának a beszámítási kifogást elbíráló rendelkezéseinek vizsgálata képezte.

A felperes alaptalanul támadta fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletét az alperes beszámítási kifogásában érvényesíteni kívánt felperessel szembeni követelések jogalapjának megállapítása miatt.

Az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróságnak azt a jogi álláspontját, miszerint a jogvita elbírálásánál abból kellett kiindulni, hogy az adott esetben a vállalkozási szerződést az alperes képviselőjének a felpereshez intézett, 2007. december 31-én kelt levelében közölt egyoldalú jognyilatkozata szüntette meg. Abban ugyanis egyértelműen a felperes tudomására hozta, hogy amennyiben a hibásan elkészített tornacsarnoki aljzatbeton megkezdett kijavítását 2008. január 5-éig nem végzi el, úgy munkájára a továbbiakban nem tart igényt, amit a felperes azzal, hogy további munkavégzés helyett 2007. december 31-én az építkezésről levonult, elfogadott.

A felperes alaptalanul állította a fellebbezésében, miszerint az adott esetben nem lett volna megállapítható a felperes részéről az alperes elállását megalapozó késedelem, és hogy e tekintetben az elsőfokú bíróság - szakértői bizonyításra vonatkozó eljárásjogi szabályokat is megsértve - téves ténybeli és azokból helytelen jogi következtetéseket vont le.

A vállalkozási szerződésekre irányadó különös szabályok között az ügyben alkalmazandó „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.). 395. § (1) bekezdése nevesíti a megrendelő általános elállási jogát. Eszerint a megrendelő a szerződéstől bármikor, indokolás nélkül egyoldalúan elállhat.

A Ptk.-nak a szerződések általános szabályai között elhelyezett - és a vállalkozási szerződésekre is irányadó - 300. § (1) bekezdése a megrendelő számára is biztosítja a vállalkozó késedelme miatt bekövetkezett érdekmúlásra alapított elállás jogát.

A Ptk. 395. § (3) bekezdése pedig kimondja, hogy ha a megrendelő a szerződéstől azért állt el, mert a teljesítési határidő lejárt előtt nyilvánvalóvá vált, hogy a vállalkozó a munkát csak olyan számottevő késéssel tudja elvégezni, hogy a teljesítés emiatt a megrendelőnek már nem áll érdekében, a megrendelő a szerződésszegésre vonatkozó szabályok szerint kártérítést követelhet.

Az adott esetben a felek a vállalkozási szerződésük 7.2. pontjában - egyebek között - megállapodtak abban, miszerint az ütemtervtől való, a vállalkozónak felróható 5 napnál nagyobb lemaradás, vagy szakszerűtlen munkavégzés esetében a megrendelő jogosult a szerződéstől való elállásra, amennyiben a vállalkozó a hibát a megrendelő írásbeli felszólítása ellenére sem javítja ki. Minden ebből adódó többletköltséget a vállalkozó visel úgy, hogy ezen összeg a vállalkozó esedékes részszámlájának, illetve végszámlájának fizetményében kompenzációra, levonásra kerül.

Az alperes a 2007. december 31. napján kelt (G.40.107/2009/6/A/8.) levelében a felperes által kivitelezett (I. o. burkolás biztosításának megfelelő) aljzatbeton megengedettnél nagyobb szintkülönbsége kijavítása érdekében kérte egy mindenre kiterjedő kiegyenlítési terv „és egy létszám és idő ütemterv” készítését, valamint a vésési munkák felgyorsítását, és 01.04.-ig történő befejezését. Kifejezetten ennek elmaradását jelölte meg annak indokaként, hogy 2008.01.05.-től miért nem tart igényt a felperes munkájára, közölve azt is, hogy ez esetben más alvállalkozóval végezteti el a javítást a felperes költségére.

A vállalkozási szerződés III. mellékletét képező ütemterv szerint az aljzatbetonozást a felperesnek 2007. október 10-éig kellett volna elvégezni. Ezzel szemben ezt a munkát ténylegesen 2007. november 23-án és 24-én végezte. Ezzel az ütemmel tehát objektíve 2007. október 10-től november 24-éig, vagyis 44 nap késedelembe volt. Mivel ebből a neki fel nem róható késedelem a felperes fellebbezési hivatkozása is összesen 37 nap, a tornacsarnok aljzatbetonozásánál a felperesnek felróható 7 nap (44 nap - 37 nap) késedelmet minden kétséget kizáróan akkor is meg lehet állapítani, ha az elsőfokú bíróság a felperesnek felróható késedelem napjait illetően a fellebbezésben állított téves ténybeli és jogi következtetésekre jutott. Így azzal a nem vitatott ténnyel együtt, hogy a felperes a hibát az alperes írásbeli felszólítása ellenére sem javította ki, megvalósult az alperes elállási jogát a szerződés 7.2. pontja szerint kiváltó az a feltétel, hogy az alperes, mint fővállalkozó a saját megrendelőjével szemben felperesnek felróható 5 napnál nagyobb lemaradásba került.

Az alperes, mint fővállalkozó a tornacsarnok teljes kivitelezésére a saját megrendelőivel szemben 2007. december 31-ei teljesítési határidőt vállalt. Ez az alperes elálláshoz való jogát további érdekmúlás bizonyítása nélkül is megalapozta.

A felperes szerződésszegése jogkövetkezményeként gyakorolt elállása folytán pedig az alperes, mint megrendelő a Ptk. 395. §-ának (3) bekezdése alapján jogot szerzett arra is, hogy a szerződés 7.2. pontjában körülírt többletköltségei kárként történő megtérítését - a szerződésszegésre vonatkozó szabályok szerint - a felperestől követelje.

A felek hivatkozott szerződési megállapodása alapján az alperes, mint vállalkozó minden olyan többletköltségét köteles megtéríteni, amely abból adódott, hogy a hibát az alperes írásbeli felszólítása ellenére sem javította ki.

A felperes nem megalapozottan támadta az elsőfokú ítéletet a vállalkozói díj követelésbe beszámítható alperesi kártérítési igény összességét illetően sem.

Megjegyzni az ítéletábrát, hogy evonatkozásban maga a fellebbezési kérelem az indokolásával ellentmondásban van, mivel a fellebbezés az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a felperes keresetének helyt adása iránti kérelmet tartalmaz annak ellenére, hogy a fellebbezés indokolásában az alperesnél homlokzati állvány többletköltségként 48 300 Ft + áfa, Doka zsaluzat 3 napi bérleti díj többletköltségként 27 008 Ft + áfa, mobil WC bérleti

díj többletköltségként 14 000 Ft, mindösszesen tehát 109 641 Ft felmerülését is elfogadhatónak tartotta.

A felperes az alperes beszámításra alkalmas kártérítési követelése összegszerűségének megállapításánál a bizonyítékok értékelését kifogásolta. A bizonyítékok értékelésére vonatkozó szabály, a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértése azonban csak akkor következik be, ha a fellebbezett ítéletben megállapított tényállás a bizonyítás anyagától eltér, iratellenes, illetve ha a bíróság a bizonyítékok egybevetése és értékelése során kirívóan okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott.

Az ítélet tábla - a terjedelmes peranyag ismeretében kialakított - álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az alperes beszámítási kifogással érvényesített kártérítési igényével kapcsolatban a releváns tények tisztázása érdekében szükséges bizonyítási eljárást maradéktalanul lefolytatta, és a bizonyítékok helyes értékelése alapján hozta meg döntését.

Az alperesnél a felperes levonulását követően felmerült, beszámítható többletköltségként az elsőfokú bíróság egyrészt a felperes által a szerződésben elvállalt, de ténylegesen más vállalkozók által elvégzetetett munkák ellenértékére kifizetett összegeket, másrészt a felperes hibás teljesítésének kijavítása érdekében az alperesnél felmerült javítási költségeket, és a teljesítéssel kapcsolatos többletköltségeket, valamint a munkaterület további biztosításával felmerülő kiadásokat fogadta el.

Az ítélete 10-11. oldalán részletesen megindokolta, hogy ezek összegét - részben az alperes állításától eltérően - mely esetben állapította meg okiratok, mikor tanúvallomások és mikor a perben kirendelt igazságügyi szakértő többször kiegészített szakvéleményének részbeni elfogadása alapján.

A felperes a fellebbezésében olyan új tényre, körülményre, vagy bizonyítékra nem hivatkozott, amelyet az elsőfokú bíróság e körben ne vett volna figyelembe.

Az ítélet tábla nem fogadta el felperesnek azt a fellebbezési érvelését sem, amely szerint a többletköltségek felmerülése és a felperes magatartása közötti okozati összefüggés hiánya miatt kellett volna az alperes beszámítási kifogását megalapozatlannak tekinteni és elutasítani.

A felperes által a jogorvoslati kérelmében e körben felhozottak az elsőfokú bíróság - a Pp. 221. § (1) bekezdésének maradéktalanul megfelelő - mindenre kiterjedő - ítéleti indokolásában foglaltakat nem cáfolják, a mérlegeléssel megállapított kártérítési összegek tekintetében pedig az ítélet tábla felülmérlegelésre nem látott indokot.

Észlelte ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet indokolása 10. oldalának utolsó bekezdésében részletesen indokoltakkal ellentétben a 13. oldal 4. bekezdésében az alperes által a felperestől követelhető, a szerződés szerint más vállalkozókkal elvégzetetett munkák ellenértékét - számítási hiba folytán - tévesen tüntette fel összesen bruttó 4 582 027 Ft-ban. Az ítélet 10. oldalának utolsó bekezdésében részletezettek szerint ugyanis az elsőfokú bíróság e körben a következő tételeket és összegeket találta bizonyítottnak:

- Ny. Bt. által elvégzett munkák nettó értéke	766 000 Ft
- D.T. vállalkozó által elvégzett munkák	1 329 270 Ft és 175 446 Ft
- K.L. által végzett bádogos munkák	747 040 Ft
- a felperes által elismert és megfizetni vállalt javítással felmerült költség	693 180 Ft
Ez összesen (20 %-os áfával növelten)	4 453 846,80 Ft.

Az ítélet tábla, helyesbítve az elsőfokú ítélet számítási hibáját, az alperes által a felperestől más vállalkozók által elvégzett munkák és javítási költségek miatt felmerült többletköltségek együttes összegét 4 582 027 Ft-tal szemben, 4 453 846,80 Ft-ban állapította meg.

Miután azonban az alperes által a felperestől jogszerűen igényelhető követelések - azaz a 4 453 946,80 Ft + 11 304 903 Ft - együttes összege (ami 15 758 749,80 Ft) továbbra is meghaladja a vállalkozói díjból a felperest még megillető bruttó 14 047 286 Ft-ot, az ítélet tábla az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét - a fellebbezés szükségeltette fenti indokbeli kiegészítésekkel - a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a fellebbezési eljárásban pervesztes lett. Ezért az oldalán felmerült másodfokú perköltséget saját maga viseli. A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján pedig köteles a felperes javára az ügyvédi munkadíjból álló perköltségét megtéríteni, amelynek összegét az ítélet tábla "A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről" szóló többször módosított 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a.) és b.) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A. §-ának (1) bekezdése szerint, de - a kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel és arra tekintettel, hogy a perben a másodfokú eljárásban tárgyalás tartására nem került sor - a (6) bekezdés alkalmazásával 55 000 Ft + 27 %-os áfa = 69 850 Ft állapította meg, a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapuló teljesítési határidő mellett.

A felperesnek az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt - és a 19 486 972 Ft kereseti követeléssel azonosan megállapított fellebbezési tárgyérték alapulvételével - „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdése szerint meghatározott 559 000 Ft fellebbezési illeték állam javára történő megfizetésére kötelezése a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésére figyelemmel a 15. § (1) és (3) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2014. március hó 20. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk előadó bíró, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó